Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

14.2.2021

Maa- ja metsätalousvaliokunta
Eduskunta

Asia: E 5/2022 vp
Ympäristöministeriön lausunto eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle
Valtioneuvoston selvitys: EU:n uusiutuvan energian direktiivin nojalla annettava komission täytäntöönpanoasetus vapaaehtoisista järjestelmistä ja kestävyyskriteerien todentamisesta

Ympäristöministeriö kiittää maa- ja metsätalousvaliokuntaa mahdollisuudesta antaa lausunto valtioneuvoston selvityksestä liittyen REDII komission täytäntöönpanoasetukseen vapaaehtoisista järjestelmistä ja kestävyyskriteerien todentamisesta.

Ympäristöministeriö haluaa muistuttaa, että uusiutuvien polttoaineiden raaka-ainevalikoiman laajuuden lisäksi tulee huolehtia, että kestävyyskriteerit riittävässä määrin huomioivat tunnistetut kestävyyshaasteet. Selvityksessä uusiutuvien jakeluvelvoitteen noston vaikutuksista todettiin, ettei kehittyneiden biopolttoaineiden kapasiteetti näyttäisi kasvavan samassa suhteessa kysynnän kanssa ja tämän ennustetaan johtavan niukkuuteen vuotta 2030 lähestyttäessä. Niukkuuden seurauksena raaka-aineisiin liittyvät syrjäytysriskit voivat voimistua. Selvityksessä nousi esille mm., että kemianteollisuuden raaka-aineet voisivat korvautua kasviöljyjen lisäviljelyllä, joka voi aiheuttaa epäsuoria maankäytön muutoksia.

Myös vapaaehtoisten järjestelmien vaatimusten tulee olla linjassa kestävyystavoitteiden kanssa. Tämä tarkoittaa esimerkiksi muutettujen maatalouskäytäntöjen perusteella laskettavien kasvihuonekaasuvähenemien osalta vaatimusta riittävästä todentamisesta. Yhteisen maatalouspolitiikan yhteydessä on tunnistettu, että tarvitaan pidempi kuin viiden vuoden ajanjakso, jotta maaperään hiilivaraston kasvattamisessa onnistutaan. Lisäksi maaperän hiilen muutosten todentamiseen tarvitaan riittävän laaja ja toistettu mittaaminen, jotta muutokset voidaan todentaa hyväksyttävällä epävarmuustasolla. Ympäristöministeriö pitääkin toimeenpanosäädöksessä esimerkiksi parannetuille maatalouskäytännöille esitettyä 10 vuoden sitoutumisajanjaksoa perusteltuna. Lisäksi ympäristöministeriö muistuttaa uusiutuvan energian direktiivin muutosehdotusta koskevassa U-kirjelmässä (U-kirjelmä 59/2021 vp) olevasta kannasta, jonka mukaan kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamisen tulee olla mahdollista toteuttaa uskottavasti ja luotettavasti. Mielestämme toimeenpanosäädösesityksessä on elementtejä, jotka nimenomaan pyrkivät todentamisen uskottavuuden ja luotettavuuden lisäämiseen.

Valtioneuvoston selvityksessä peräänkuulutetaan mallinnusmahdollisuuksien lisäämistä. Ympäristöministeriö tutkimuksiin nojaten toteaa maaperän hiilen mallinnuksessa mittaamisen oleva ehdottoman tärkeää, jotta i) saadaan lähtötilanteen kuvaus oikein, ii) voidaan mittauksilla evaluoida mallin parametrisoinnin onnistuminen, sekä iii) ajan yli mittaamisella mahdollistaa muuttuvien olosuhteiden (esim. säätekijät) vaikutusten arviointi.

Myös vaatimus tehdä toimia kolmen vuoden ajan, ennen kuin toiminnasta voidaan hyväksilukea kasvihuonekaasuvähenemiä, on ympäristöministeriön tulkinnan mukaan vähintäänkin minimivaatimus, jos sitä verrataan esimerkiksi laadukkaimpien kansainvälisten standardien vapaaehtoisella hiilimarkkinoilla käyttämiin päästövähennystoimien toteuttamisjaksoihin päästövähennysyksiköiden tuottamiseksi.